

τόκη τὸ πιχειρίστηκα καὶ μὲ κόπο μὲν, ὥστόσο δμως τὸ κατάφερα νὰ τὴ βγάλω μὴν ἀξιάνοντας τὸν ἀριθμὸ τῶν στίχων π ραπάνω ἀπὸ 40—50. Τὴ μετάφραση τὴν εἶδε κι ὁ Θεοτόκης, ἕνας ἀπὸ τοὺς δυὸ τρεῖς ποὺ νιώθουν ἀπὸ στιχουργία, καὶ τὸ αἶσθημά του δὲ σκόνταψε σὲ μετρικὲς ἀνωμαλίες, ἐξὸν βέβαια ἀπὸ μερικοὺς τραχοὺς τραχοὺς στίχους ποὺ δὲ μπόρεσε κι αὐτὸς νὰ μὲ βοηθήσει στὸ διόρθωμά τους. Καὶ τὸ πὼς κατάφερα νὰ στενοχωρήσω τὴ ρωμέϊκη γλώσσα μέσα στὸ χῶρο τοῦ ἐντεκασύλλαβου δέχως νὰ τὴ βύσω ὑπερβολικά, τὸ θαρροῦσα γιὰ κάπιο μικρὸ κατόρθωμα—δὲ σοὺ τὸ κρύβω. Μὰ σὺ μοῦ τὸ κατηγορεῖς. Ἄλλοι πάλι βρῆκαν τιποτένια τὴν κριτικὴ μου δοκιμὴ γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Παλαμᾶ. Ἐνας μοῦ γράψε πὼς μὲ παραθέσεις μόνο, δέχως καμιὰ αἰτιολογία δὲν κρίνονται ἔργα ποιητῶν καὶ πὼς ἔμεινε ὕστερα ἀπὸ τὸ διάβασμα τοῦ μακριοῦ ἄρθρου «so Klug, als wie zuvor». Ὡστόσο χαίρομαι πὼς ἔχω ἐσένα κάνε σύμφωνο μὲ τὴν ἰδέα μου γιὰ τὸν Παλαμᾶ. Ἄλλὰ καθὼς μοῦ γράφεις, ἔπρεπε νὰ δεῖς πὼς πρόκειται γιὰ τὸν Παλαμᾶ γιὰ νὰ καταδεχτεῖς νὰ ρίξεις τὸ μᾶτι στὴ φλυαρία μου. Δὲ σοὺ κρύβω πὼς αἰστάνομαι νᾶχες τὴν ἰδέα πὼς δὲν ἀξίζει καὶ πολὺ τὸν κόπο νὰ προσέχεις ὅ,τι γράφω. Μὴ μου δικαιολογηθεῖς· δὲ θὰ μοῦ λείψει μὲ αὐτὸ τὸ παράπονο πὼς δὲν εἶχες τὴν περιέργεια νὰ ρίξεις μιὰ ματιὰ στὸ διήγημα πινὺ τύπισσα πέρσι στὸ «Νουμᾶ», ἂν καὶ σὲ παρακάλεσα ἀπὸ πρὶν νὰ τὸ διαβάσεις καὶ νὰ μοῦ πεῖς τὴ γνώμη σου. Ἐνα ἄλλο ποὺ ἔστειλα νὰ τυπωθεῖ σὲ ἄλλο φύλλο κ' ἴσως βγεῖ καὶ σὲ βιβλίο δὲ θὰ ἀποφασίσω νὰ σοὺ τὸ στείλω.

Ὁ Παλαμᾶς φαίνεται θύμωσε μὲ τὴν κριτικὴ μου δοκιμὴ. Στὸ «Νουμᾶ» γράφθηκε πὼς μοῦ εἰομάζει ἀπάντηση μακριά. Τὸ ἴδιο εἶπε καὶ τοῦ Πορφύρα, λέγοντας πὼς εἶναι καλογραμμένη (!) ἡ δοκιμὴ μου. Μὰ ἔχω σχεδὸν ἀποφασίσει οὔτε νὰ διαβάσω τὴν ἀπάντησή του ὥστε νὰ μὴν κουρντιστῶ νὰ τοῦ ξαναπαντήσω. Δὲν ἔχω κανένα λόγον νὰ γράφω πιά τίποτε. Ὅ,τι τυπῶνω τώρα εἶναι τὰ τελευταῖα. Μοῦ γύρεψε κάποιος νὰ τυπώσει τὴ μετάφρασή μου τῆς Προμάμης τοῦ Grillparzer καὶ Βουλιαγμένης Καμπάνας τοῦ Ἀουπτιαν. Μὰ οὔτε τοῦ ἀπάντησα.

Χαίρομαι ὑπερβολικά ποὺ σοὺ ἄρεσε τὸ διήγημα τοῦ Θεοτόκη. Ἐλπίζω νὰ σοὺ ἀρέσει ὅλο. Ἐγὼ τὸ ξέρω. Μοῦ τῶχε διαβάσει τὸ καλοκαίρι ἐδὼ ὅπου τῷ γράφε. Ἐλπίζω νὰ ξονόρθει φέτο. Γιὰ τὴν ὥρα ἡ διεύθυνσή του εἶνε : Κ. Θεοτόκη, Καρουσάδες—Κέρκυρα.

Περσότερα ἀπὸ ὅλα χαίρομαι ποὺ ἡ μικρὴ σας εἶναι τώρα καλὰ καὶ τόσο βαριά. Σᾶς εὐκόμαστε νὰ εἰστε πάντα καλὰ ὅλοι Σας καὶ αἱ· χαίρετοῦμε ὅλους Σας ὅλοι μας.

ἀδερφικά
Κώστας

ΑΠΟ Τ' ΑΜΑΡΤΩΛΑ

Ο ΗΡΩΑΣ

Κουρασμένος ἀπὸ τὴ δουλειὰ γύρισε τὸ βράδι στὸ σπίτι ὁ ἄνθρωπος μὲ τοὺς κυρτωμένους ὤμους. Ἐμαθε νὰ δουλεύει ἀπὸ τὰ μικρά του χρόνια, νὰ πονάει, νὰ ὑποφέρει, νὰ σωπαίνει καὶ νὰ κλαίει. Σὲν τὸ ἄλεγο ποὺ γυρίζει ἀκατάπαυστα στὸ μαγκανοπήγαδο γιὰ νὰ δώσει νερὸ καὶ νὰ θροσώσει τὰ δέντρα, τὰ φυτὰ, τοὺς ἀνθρώπους, τὰ πουλιά, τοὺς περαστικοὺς κακούργους, καὶ μονάχα αὐτὸ νὰ μένει διψασμένο.

Ἔτσι καὶ ὁ ἄνθρωπος μὲ τοὺς κυρτωμένους ὤμους. Δώδεκα ὥρες περνάει ἀνάμεσα σὲ καλοὺς καὶ σὲ κακοὺς, φεύγει τὸ βράδι καὶ ξαναγυρίζει τὴν αὐγὴ, τὰ δυνατὰ χέρια δουλεύουν καὶ μαζεῦουν χρυσάφι, πτιάουν τὴν εὐτυχία καὶ τὴ χαρὰ τῶν ἄλλων, στολίζουν τὰ μέγαλα καὶ θρέφουνε τοὺς πόθους τῶν διψασμένων γυναικῶν.

Ἡ χαρὰ τῶν ἄλλων εἶναι δικό του δημιούργημα. Στὸ χρυσοχοεῖο τὸν ὑποδέχονται μὲ ἐνθουσιασμὸ τὰ μοναδικὰ πρόσωπα ποὺ τοῦ χαμογελάνε, γιὰ τὴ ξαίρουνε ὅτι θ' ἀκριδοπληρώσει τὰ διαμάντια καὶ τὰ σπάνια κοσμήματα. Τὸν ἀνακουφίζει ἡ ἰδέα τῆς χαρᾶς ποὺ θὰ προξενήσει στὴ γυναῖκα του. Τὸν γοητεύει ἡ συγκίνησή της ὅταν ἀντικρύζει τὰ κοσμήματα, τὸ θησαυρὸ τῶν κόπων καὶ τῶν στεναγμῶν του.

Ἐνα βράδι τὴ βρῆκε ξαπλωμένη στὸ κρεβάτι μελαγχολικὴ καὶ πένθιμη, ἀμίλητη, βαθεῖα συλλογισμένη. Μὰ ὅταν εἶδε τὸ βελουδένιο κουτὶ καὶ τὸ διαμαντένιο θησαυρὸ, πετάχτηκε καὶ τὸν ἀγκάλιασε, τὸν φίλησε ἐλθέτερμα, τὸν ἔσφιξε μὲ ὅλες τὶς δυνάμεις ἐπάνω στὸ στήθος της καὶ τοῦ εἶπε :

— Ἐσὺ εἶσαι ὁ καλός...

Κ' ἐκεῖνος πάντα λυπημένος, πονεμένος, ἐρωτευμένος, κοιτάζοντας τὸ δαγκωμένο καὶ πληγιασμένο στήθος της, ἐπανάλαβε σὰν μοιρολόι: ἐγὼ εἶμαι ὁ καλός, μὰ ἄλλος εἶναι ὁ ἥρωας...

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

Αἰστάνθηκα τὴν ἀνάγκη νὰ προσευχηθῶ καὶ εἶπα τ' ὄνομά σου. Γλυκεῖα γυναῖκα τῆς ἀμαρτίας, πρέπει νὰ σ' ἀγαπῶ πολὺ γιὰ νὰ χτίζω παντοῦ, ἀκόμα καὶ στὸ ἄπειρο, ἕνα Ναό. Δὲν ὑποφέρω παρὰ ὅταν εἶμαι μακριὰ σου. Δὲν ἀναπνέω παρὰ μονάχα ὅταν ξεψυχῶ ἐπάνω στὸ ὀλόασπρο καὶ ἐρεθιστικὸ κορμί σου.

Εἶχες τὴν εὐγενικὰ καλωσύνη νὰ περάσης ἀπ' τὸ γραφεῖο μου καὶ νὰ μὲ φιλήσης σὰν διψασμένη

γυναίκα της έρήςμου. Δέν είναι έργο αυτό άγιωσύνης, άνθρωπιστικό, συγκινητικό. Τά χέρια σου έτρεμαν από τόν πόθο και ή λάμψη των ματιών σου μπορούσε νά μ'ένταφιάσει δλοζώντανο.

Ένα φίλι, όσο άμαρτωλό, όσο ψεύτικο και ύποκριτικό και άν είναι, δέν μπορώ παρὰ νά τò δεχτώ με συγκίνηση και νά κλάψω γι' αυτήσου την αὐθόρμητη καλωσύνη. Τίποτα άλλο δέν έζητησες, Έσύ, παρὰ μονάχα ένα φίλι, και φεύγεις εύχαριστημένη, ίκανοποιημένη, σάν τò φιάνθρωπο πού με τò δώρο του χαρίζει τη εύτυχία και την χαρά στούς πικραμένους και στούς άστεγους.

Τά καυτερά ήλιομεσήμερα όταν έκστρατεύω στίς απόκεντρες συνεικίες για νά ήρθω νά φιλήσω τά μάτια σου, πίστεψέ με, λαχταρώ, άκούω δυνατούς παλμούς από μιá καρδιά πού ξαίρει τò φαρμάκι της αγάπης. Άποχτάω μιá καινούρια νεότητα και όνειροπολώ όπως στά δέκα όχτώ άτίθασσα χρόνια.

Άλήθεια, τò πιστεύω και τ' όμολογάω. Δέ βρísκει κανένας πραγματική καλωσύνη και αγάπη παρὰ μονάχα στούς πικραμένους και άμαρτωλούς ανθρώπους. Όταν ή κάθιδρη σάρκα ένώνεται και τά κόκκαλα της σπονδυλικής στήλης τρίζουσε από τò όργιαστικό άγκάλιασμα, πές μου, ή ζωή δέν είναι, γλυκειά και ό θάνατος εύλογημένος; Έτσι θά έπρεπε νά μάς εύρουνε και νά μάς θάψουνε εί ταπεινοί άνθρωποι. Θά είμαστε τò άληθινò άγαλμα τού έρωτα στò πείσμα των ήθικών και των ανθρώπων τού Θεοῦ.

Άγαπημένη μου, όπως έσύ ήρθες αὐθόρμητα, σάν τò διψασμένο έλάφι νά με φιλήσεις, σάν τò μικρό μωσχάρι πού τρέχει νά βυζάξει τò ξένο γάλα της βαρύσωμης γελάδας, έτσι κ' έγώ αίστάνθηκα την άνάγκη νά σοῦ γράψω τη λαχταριστή και δλόθερμη σκέψη της ψυχής μου...

Ο ΧΟΡΟΣ ΤΗΣ

Σάν τò νέε καλογυμνασμένο άλογο πού πηδάει άφρισμένο στòν κύκλο τού ίπποδρομίου πετιέσαι στή σκηνή, γλυκειά μου, και χορεύεις γοητευτά. Τò φιδίσιο σῶμα σου πού πολυστρέφεται και χιλιολυγίζει, τά σατανικά φλογάτα μάτια σου αίχμαλωτίζουν τόν κόσμο και τόν αναγκάζουν νά ξεσπάσει σέ ζωηρό και επίμονο χειροκρότημα.

Μά έγώ οὔτε χειροκροτώ οὔτε θαυμάζω. Τρέμω. Και κείνο πού λέμε «ψυχή» άφιερώνεται σέ σένα. Οί άνθρωποι πού σέ χειροκροτοῦν δαιμονισμένα παίρνουν την άνάμνηση και την άλησμόνητη γοητεία. Μά έγώ παίρνω τò κορμί σου για νά τò μεταβάλω σ' ένα ξένο προσκύνημα της ψυχής, τού νοῦ και της σάρκας. Είναι τραγούδι Σειρήνας ό χορός σου και

τò συμπληρώνω με τούς μυστικούς και άνείπωτους πικρακαημούς μου.

Έτσι δς περνάει ή ζωή ως την ήμέρα πού θά με πετάξεις άδύνατο και χλωμό στò δρόμο.

Σμύρνη 1921

MIX. A. ΡΟΔΑΣ

ΑΝΑΠΛΙ

Κοιμάται ή πλάση. Άπ' τά βουνά της Άρκαδίας άγνάντι άνάλαφρο κι δλείωδο φυσάει γλυκά τ' άέρι· ανατριχιάζει ή θάλασσα και με τρελλά φιλάκια στούς κάβους κάτι σιγολέει, στούς μώλους κάτι ψέλνει. Μεσάνυχτα τού φεγγαριού οί άχτίδες παιγνιδίζουν στοῦ λιμανιού τ' άτάραχα νερά, κι άσπρογαλιάζει -- θαρρείς πώς όνειρεύεται -- πέρα ό Άργίτης κάμπος. Πάνω άπ' τά σπίτια τά βουβά, τά κοιμισμένα, ύψώνει, σάμπως θεριό κολουριαστό, τò μυρο Παλαμηδι... Οί βάρκες σιγοπαίζουνε στοῦ λιμανιού τις άκρες και τά καίκια δίπλα τους άρμονικά σελεύουν. Γαλήνη άπέραντη, βαθιά σιωπή. Και δέν ταράζει της νύχτας τò περπάτημα φωνή ή ανθρώπου πάθος! Ξάφνου τò μαῦρο τò θεριό ξυπνάει κι' άγριοκοιτάζει. και μιá στριγγιά βγάζει φωνή πού ανατρομάζει ό κάμπος και της γαλήνης τόνειρο τò κόβει σά μαχαίρι με τò βαρύ του μούγκρισμα,

— Φύλακες γρηγορείτε!...

ΑΓΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ

CARMINA

XIY

Τò τραγουδάκι αυτό για σάς, Έλίνα, είναι γραμμένο Μ' άλίμονο! Όχι, ως είστε οείς, λεπτό κ' εύγενικό. Πλιότερο είναι ένα άπαλό κρινάκι μαραμένο Παρὰ ένα ρόδο τού Άπριλιού διάφανο, φεγγερό.

Οὔτε όσο άξίζει μιá άλαφρή φωνούλα, δέν άξίζει, Πού σιγοκλαίει παραπονετικά στήν έρημιά. Οὔτε όσο ή αύρα ή βραδινή πού τ' άκροκλόνια γγίζει Κι ως χέρι άβρό γλυστεράει κρυφά στά καρπερά κλαδιά.

Μά κ' έτσι, ως είναι, Έλίνα, έσείς νά τò δεχτείτε πρέπει Σάν μιá παρότη. φτωχή, θλιμμένη μουσική, Πού άπλώνει κάποιον ίσκιερò στούς στοχασμούς σας κρέπαι Και σάς θυμίζει μιá γλυκειά, πού πέρασε, έποχή.

1922

ΙΩΑΝ. Μ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΟΠΟΥΛΟΣ